

A' MÚLT és JELEN, historiai és politikai erdélyi hírlap, czíme szerént, két szakaszra oszlik. A' MÚLT az eltölt idő fontosabb történetei rövid átnézését adja; a' JELEN mindennemű linevozcseket, hivatalos tudósításokat, hazai 's külföldi folyó politikai híreket, ezelszerű megválasztással, 's lehető gyorsasággal közöl. Melleklapja a' HCN és RULFÖLD; e' kettő historiai, státiškai, geográfiai ismertetését újságygyarazó czikkelyekkel köti össze.

Megjennnek e' lapok minden kedden és pénteken. Félévi előfizetés Kolozszártt 5 öf rft. ezüstben, postán ezötküldözéssel 5 öf rft 12 kr. ezüstben. Mindennemű hirdetések közrebeocsátására szolgál a' HÉRLAP; a' felvétel, 's egyseri kiadás díjja 1-26 nyomtatott sortól a' 10-edikig, 20 kr. ezüstben, azontúl minden sor 2 két kr. ezüstben; a' második és harmadik kiadásért az első díjnak felét kell mindannyiszor fizetni. —

MÚLT és JELEN.

SZERKESZTI, 'S KIADJA

SZILÁGYI FERENCZ, professor.

— ELSŐ ESZTENDŐ. —

Első félev. Kolozsvár. Pénteken januarius 8-k. 1841. 2-ik szám.

Foglalat: I. MÚLT. A' juliusi revolutzio 1830-b. (Folytatás.) II. JELEN. Ó Tordai levél. Pozsonyi tudósítás. Viszzatekintés 1840-re. (Folytatás.) Újabb tudósítások.

I. M Ú L T.

A' juliusi revolutzio 1830-b.

Ki volt e' szerént a' király által mondva, hogy a' nemzet kebelében ingerültég van, mit a' követek kamarájában a' thronusi beszédre adandó válaszfelírás alkalmával történt heves vitatások még inkább kitüntettek; a' többséget formáló miniszterek elleni párt, mérgecs tusakodás után, tökéletes gyözedelmet nyert, 221 szózataltal 181 ellen, a' király vélekedésével ellenkező értelmű felírás határozottatott; mely a' következő szavakkal tisztán kifejezte, hogy

a' kamara a' kormányon ülő minisztereket nem fogja pártolni: „A' francia nép kívánságai 's kormánnya politikai nézetei közt az egyetértés megszűnt. Az igazgatás főeszméje: az ország gondolkozása és józan esze aránti igasságtalan bizodalmatlanság; ez a' népet sérti, azért aggodalomban van, és nyugtalanságot érez, mivel az által maga szabadságát fenyegetve látja, —

Alkotmányos országokban, midőn a' törvényhozó és végrehajtó hatalom közt az egyetértés megbomlik, a' fejedelem a' szakadást, két úton orvosolhatja, vagy elbocsátja a' képviselőknek nem kedves mi-

nisztereit, vagy a' nemzet vélekedésére hivatkozik, tehát a' képviselők gyűlését eloszlatván új választást parancsol. Melyik eszközhöz kelljen nyulni, azt a' fejedelem bölcsességének kell a' körülállások, kivált a' közvélemény szerint elhatározni, mely magát ilyen esetben nyilván kimutatja. X. Károly mártius 18-k. fogadta a' követek kamarájának miniszterek ellen hangzó válaszfelirása átadására nevezett nagy küldöttségét, azt kedvelensége kijelentésével bocsátotta-el magától, egyszer'smind más nap a' követek kamarája üléseit továbbra halasztotta.

A' dolgok ily állásban X. Károly ismerván a' dicsőségen kapó, vitézi tetteknek örvendő népe gondolkozását, egy nagy táborozás végrehajtására határozá magát, mely Európában az emberiségért melegen érző minden jóérzésűek részvételét megnyerje, a' francia nemzetet lelkesedésre buzdítsa, vakító fényével ingerelje, 's a' politikai kérdésekkel foglalatokodó közvéleményt más útra térítse. Ha valami a' mívelt Európára moosok és gyalázat bélyegét ütötte, ez az észak-áfrikai rablóstátusoknak már három századtól fogva fennállása, eltürése, melyek nem csak sok keresztyének inséges rabságba tartásával, de több országok forma szerénti adófizetésre szorításával az alacsonító helyzetet még érezhetőbbé tették. Algiri dolyfös fejedelem vagy dey Huszszein több milliókra menő summát követelt Franciaországtól, 's midőn több sürgetések után is azt meg nem nyerhette, francia hajók ellen elkövetett illetlen bánás után, egy innepélyes audientzia alkalmatosságával X. Károly consulját Devált egy legyezővel arczul csapta. E' merészség, a' francia nemzet és országólszék ilyen megbántása büntetlen nem maradhatott. A' miniszterium hadi készületeket tett egy flotta kiszállítására, azon el nem titkolt szándékból, hogy ama rabló fészket elfoglalja, ott francia hatalom megalapításával a' nemzeti megsértett kevélységnek is eleget tegyen, 's az europai és keresztyén míveltség előtt rég bezárt szép tájékat annak újra megnyissa. —

X. Károly, ki ez által remélte a' nép hajlandóságát megnyerni, miniszteriuma ügyét, érdekét egészen magáévá tette. Egy május 10-k. kiadott rendelkezésében a' követek kamaráját eloszlatván, új választásokat parancsol. Ez időtájban az Algir ellen rendelt 30,000-ból álló sereg Toulonban hajókra szállított, 's a' fővezérség hadiminiszter gróf Bourmot-ra bízott, ki mint katona ugyan maga helyén állott, de mivel a' waterlooi ütközetet megelőző estvén Napoleont oda hagyta, 's a' királyi részre általment, a' közvélekedés rá örömet ruházta az áruló nevet, 's e' fontos helyre küldetését nem örömet nézte. Junius 14-k szállott-ki a' francia sereg Szidi-Ferrues tengeröbölben Afrika partjaira. Minden intézetek ügyesen és merész lélekkel voltak elrendelve, 's a' kimenetelt előre biztosíták. A' Francziák vitésége az Arabsokkali több ütközetekben kitünt, junius 16-k. 24. és 28-k.; már jul. 3-k. a' sereg Algir előtt állott.

A' dey szárazon, és tengeren az admirális Duperrétől vezetett flottától egyszerre megtámadtán, maga és serege bátorsága hanyatlott, csökkent, 's mindjárt más nap a' francia fővezérhez alkudozó követtséget küldött. Mivel a' francia fővezér azt hidegen fogadta, fővárossa fellegvárát, az úgy nevezett császári kástélyt a' levegőbe felvettette, melynek omladékin keresztül a' Francziák a' városba benyomultak. Bourmout azonban tudósítván, hogy a' főbb erősségek és bástyáit alja puskaporral meglenne rakva, nem vélte tanácsosnak az ellenséget kétségbeesésre juttatni, de alkura lépett, mely a' dey és török katonaság személyét és vagyonyját bátorságba helyeztette. Ennek következtésül a' város a' Francziáknak magát feladta, és julius 3-k reggel Algir minden bástyáiról Franciaország zászlója lobogott. Az udvar és miniszterium emberei dicsekedve emlegették, hogy a' legkeresztyénebb király, a' keresztyén név gyalázatját eltörölte. Franciaország a' középtengert annak ostorától a' súlyos rabszolgaságtól megmentette.

(Folytatása következik)

II. J e l e n.

Erdély és Magyarország.

Ó Torda 1840, december 26-k. Ns. Torda megye Casinoja 1833-b. születését tudatá; ezután hallgatott — munkálódott és élni tanult. De ideje már, hogy a' nemes olvasó közönséget — lelke teljességéből köszöntve — életéről értesitse. Mint csendes folyam, melynek fenekén erciz szagató köszalok nincsenek; melyben kerengő örvényeket zuhatagok nem ásnak; mely tiszta kútföből, annyi nevedkedést vészen, a' mennyit útjában ligözölög: olyan az élete. Népszerű szabályait, nem írja érczbutikkal, hogy a' tapasztalás, a' nem kórszerüeket könnyen kitorölhesse; így rendszere haladólag tisztül. Az egyesület út-ere nem pénz, hanem értelmesedés és mivelődés iránti hajlandóság; melyet élénkségben tartani, főgond. És éppen ezért, tőkepenze nincs, de fizetetlen részvényei is igen kevesek. Adóssága azonban van, és ez, azon háláérzet, melyel tagjai egymásiránt tartoznak, a' szelid egyetértésért, és munkás közrehatásért. Évenkénti részvényre, egy tagtól, 5 p. rf. részvényesseinek száma, jelenleg 75; részvényes lehet, minden írni és olvasni tudó jó karakterü ember. Hozatja: a' magyar hirlapokat és a' jelesebb magyar könyveket, melyeket, bizonyos idő multával kiád a' nőnem használatára is. Társalkodási időtöltései: billiárd, a' kártyajáték szelidebb nemei, sakk, ostábla, és egy vagy több tánczvigalmak. A' két első játéknemekre díjpenz van téve, mely a' tánczvigalmak jövedelmével együtt a' pénztárhoz csatoltatik. Tisztjei: fő- és alelnök, pénztárnok, tollvivő, és 12 választottsági tagok; az alelnök, pénztárnok, és tollvivő évenként változnak; a' választottság tagjai közzül pedig baton az idősebbek közzül

félévenként. Tisztujító közgyűlését tartá f. hó 15-k., báró Józsika Lajos fő elnök elölülése alatt. Tisztjei lettek: alelnök: Gál Sámuel; pénztárnok: Wélics Lajos; tollvivő: Ercsei József; választottsági tagok: Gálfi József, Szigethi Sándor, Mezei István, Harmath Márton, Bölöni Ignác, és Gyöngyösi István tagtársak.

Pozsony, decemb. 22-k. A' katonáállitás új rendszere néhol nehézségekkel jöve gyakorlatba, de seholt oly aggodalmas eredményt nem szüle, mint, hir szerint Somogy vármegye egyik vidékén. Egy falu t. i. öszveszövetkezett ujonczot nem adni, 's a' törvényes kényszerítést erőszakkal verni vissza. Vétkes feltételöket a' szomszéd faluk népénél is meghonosíták; 's midön a' járásbeli főbíró öszveírás végett megjelent, tervök szerint megakadályozák. A' főbíró alispánnyahoz folyamodott, kinek rendeletére száz-ötven megyei porozló kíséretében jelent ujolag-meg hivatalos tiszte teljesítésére. Azonban részint a' panduroknak hazájokfiat megtámadásától idegenkedése, részint a' már több helyről öszvecsödült jobbágyság erőteljes felkelése miatt sikert nem érvén: katonai segéd kéreték, melynek közbejöttével öszveütés után csilapult-le az ellenszegülés. Mint mondatik, oly elszántsággal valának, hogy nyolcz esztendős fiu is lött a' katonák közzé, 's egy leány pisztolylyal sebesíté-meg a' kapitányt, ki által aztán agyon löveték. Maga a' helybeli bíró, ki a' törvénytelen cselekedetnek indítója, a' nép lázzasztója volt, a' bün helyén veszett. Az esemény igen rossz hatásu, de az okfők, 's dolog hibás vezetése tevé ennyivé. Somogyban korán házasodik a' nép, 's az adózók némelyikének, mielőtt ujonczozás-

túl ment éveit elérné, négy öt gyermeke van. A' sorshúzás vakesetétől félve, készséggel kap minden eszmén, melyre a' mentesítés lehetőségével lázszasztatik; 's ezt a' falusi roszzs lelkü előljárok, 's tehetősebbek hajlandók tenni, mert a' katonáállításnak a' közelebbi országgyűlésen hozott törvény által szabott igasságos módja mellett nincs többé alkalmok azokat, kiket a' katonáskodás terhe alól kivenni akarnának, a' szegényebb sorsuak rovására biztosítani.

H - - k.

Viszzatekintés 1840-re.

(Folytatás.)

Legfontosabb történet e' minisztérium idejében, 's minden egyebet homályba merítő, a' Londonban július 15-k. kötött hires alku az eurpai négy fő hatalmasságok, Ausztria, Nagy-Británia, Pruszszia 's az Oroszbirodalom, valamint a' Török Porta között, mely éppen az nap irattott alá, midőn Párizsban a' követ-és párlkamarák ülései bészárattak. A' mondott szövetség czélja napkelet lecsendesítése volt, nevezetesen a' Törökbirodalom és egyiptomi alkirály Mehemed Ali közötti feszült állás és háborúság megszüntetése, a' minek igazítatlan maradása, 's abból eredett tűz tovább harapozása nem csak a' Porta fennállását lételét, de Europaköz békességét is veszélylyel fenyegette. Az említett négy főhatalmasság, 's a' francia kabinet egyező értelemmel, még 1839-ben július 28-k., kevés idő múlva szultán II. Mahmud halála után, egy öszves diplomatikai jegyzékben közbenjárásokat ajánlottak a' Portának, és felszólliták azt, az öt hatalmassággal egyetértés nélkül az egyiptomi alkirálylyal semmi egyezkedésre nem lépni — a' Portát tehát magok gyám-ságok alá vették.

A' mindenek figyelmét feszítve tartó fontos kérdés végső eligazítása, a' mondott alkirály meszszeüzött követelései miatt sokáig függőben maradván, az alatt történt Párizsban a' Soult minisztériuma megbukása, és Thiers kormányra lépése. Az új kabinet azonban a' keleti ügyre nézve más politikát követett, 's midőn a' főkérdésben t. i. hogy a' Török Porta függetlensége és épségben maradása a' közbékesség záloga, 's az eurpai nagyobb hatalmasságoknak egyaránt érdeke, mind az ötön megegyeztek, kezet fogtak; e' közösleges elv alkalmaztatásában meghasonlás lett, 's Franciaország a' más négy udvarral ellenkező vélekedésben volt. Midőn t. i. Ausztria, Nagy Britannia, Pruszszia és az Orosz birodalom, igen természetesen, a' Török birodalom fennállásával az egyiptomi király bitanglott és napontként többre terjedő hatalmát meg nem egyeztethetvén, azt határok közzé szoritni kívánták: Franciaország más szempontból indult ki, 's az egyiptomi alkirályt akarta erősíteni, annak követeléseit pártolva mind Egyiptomra, mind egész Szyriára nézve. Nem kevésbé versengés tárgya volt, az egyiptomi alkirálynak, a' nem engedés esetében — mint előre lehetett látni — fegyverrel arra rá szoritása, mire Franciaország egyezését teljességgel nem adta. Így magát e' fontos, egész Europát érdeklő kérdés felőli határozásból kivonta, és a' július 15-ki nagy és fontos kötésből kimaradt.

A' minisztérium azonban a' sajtótól felbolygatott közvélemény engeszteléséért, hadikészületeket tétetett; a' király újonczok kiállítását, a' tengerierő nevelését, majd tizenkét új gyalog- és négy könnyű lovas ezere felállítását parancsolta; valamint september 10-kén kiadott rendeletében Párizs megerősítését is elvégezte, 's

minelkütanna a' szövetséges angol-ausztriai hajóserreg Szyriában a' hadimunkálatokat elkezdete, a' kamarákat is a' rendes időnél hamarább ú. m. october 28-kára összehívta.

Azonban a' király és tanácsossai között meghasonlás lett. Közelgetvén a' kamarák kinyitása ideje, Thiers a' kinyitó beszédnek a' keleti dolgokat érdeklő pontjában kemény, sőt fenyegető hangon szóllást javallott. Lajos Filep, ki méltán tartott a' nagy áldozatokkal eddig fenntartott közbékesség veszélyezésétől, arra egyezését nem adta, 's így october 22-k. Thiers és társai lemondásokat beadták. Szinte hihető, hogy a' főminiszter, ki, mint a' következő megmutatta, a' keleti ügyre nézve elsietett politikával bánt, és ok nélkül csinált hadilármát, önként kereste az alkalmatosságot lelépni a' miniszteri pályáról, a' felelet terhe alól kibúvásért. Minekütanna a' miniszteri változásért a' kamarák a' kütözött napra össze nem gyűlhetek, az ülések kinyitása november 5-kére elhalasztatott; october 20-k. pedig a' király nézeteivel egyező miniszterium kinevezett. Annak elnöke és hadminiszter lett Soult, londoni volt követ Guizot külső, Duchatel belső, Humann finanszia, Villemain közoktatási, Martin du Nord igasság, admiralis Duperré tengeri, Cunin-Gridaine kereskedési, Teste közönséges munkák miniszterei.

Lajos Filep a' kamarák üléseit november 5-k. kinyitó beszédében, a' békeséget fenntartani akaró szándékát hathatosan kifejezte, 's a' képviselők nagyobb része a' király ezen nézetében osztozott. Sauzet, kit a' miniszterium pártolt, lett a' követek kamarája elnöke,—a' dolog előleges megvitatására szolgáló osztályai — bureau — a' kamarának, legnagyobb részint a' kormány embereiből választattak,

's bár élénk, heves vitatások után a' kinyitó beszédre adandó válaszfelírásban is győzött a' miniszterium, 's december 5-k. a' kormány nézeteit helyeslő tervet fogadta-el a' kamara. Így a' békesség biztosítva maradt. Sajnálva kell említeni, hogy a' zabolátlan sajtószabadság által felázasztott elmék és indulatok forrongásában, october 15-k. a' király élete ellen új alatomos gyilkolási próba tétetett egy Darmes nevü gonosztévő által, ki a' király szekereére rálőtt, de nem találta. A' bűnös megítélése, a' pairszéknek adatott által. Éppen így történt Bonaparte Lajossal is, ki Boulogne várossánál augustus elején kiszállván, a' francia népet felakarta lázasztani, de elfogatott, 's esztelen próbájáért Ham várába záratott.

Említést érdemel végre Franciaország múlt esztendei belső életéből, hogy még Thiers miniszteriuma elhatározta és munkába is vette Napoleon hamvainak Sz. Heléna szigetről Párisba hozatalát, 's az aggkatonák nagy épülete sirboltjába nemzeti költségen elhelyeztetését, mire az angol országlószék nagy készséggel egyezését adta. Lajos Filep tulajdon fiát a' Joinville-i herceget is elküldötte a' mondott czélra Sz. Helénába indított fregáttal, mely oda october közepén érkezett, 's kiásattatván a' császári holttest, azzal october 18-k. — mely nap szállott-ki az előtt 25 esztendővel Napoleon azon szigetre, számüzése helyére — Európába viszzaindult. December 3-k. érkezett a' császári halott a' cherbouurg-i kikötőbe, mely hónap 15-kére határozatott, és akkor innepélyes pompával a' király 's a' törvényhozó kamarák jelenlétében meg is történt, a' Franciaországra egykor ritka dicsőség fényét árasztó, de a' szabadsággal nem barátkozó nagy ember eltemettetése, kinek végkivánsága teljesedett, hogy tete-

mei a' szeretett hazai földben nyugodjanak. — Ha Filep Lajos e' tettével, a' nemzeti közvéleménynek kívánt hódolni, nem lehet másfelől tagadni, az igen okosan számított politikából is történt. A' száműzött, méltatlansággal illetett császár emlékezete a' regényes meszszeségben ingerlő, 's kétszeres érdekléssel bíró volt a' külföldben is eleven képzelődésű nemzetnek; Párizsba hozva elveszti e' bájló fényt, mert megszűnik vonzó, becses lenni, a' mit az ember minden nap lát, 's így hamarabb feledékenységbe menyen. Az élő Napoleont Lajos Filep bizonyosan Sz. Héléna-ban hagyta volna, a' megholt neki így kevesebbet árthat.

A' háboru Abdel-Kaderrel Algirban, ki még 1839 novemberében megtámadólag lépett volt fel, az egész esztendőben változó szerencsével folyt. Abban 1840 első felében a' király két fia az Orleans-i és Aumale-i herczegek is részt vettek. A' francia sergek vezére, Algir főkormányzója marschall Valée.

Nagy Britannia és Irland.

N. Britannia ifjú királynéja Victória, a' múlt esztendő februariussa 10-k. férjhez ment Szax-Coburgi herczeg Alberthez, ki angol polgári joggal megajándékozott, 's majd a' királyné történhető halála esetében, ha gyermek maradna, régensnek is neveztetett. E' házasság gyümölcse, egy november 21-k. született herczegné, ki mind addig, míg fia születnék a' királynénak, koronaörökösse leend.

A' miniszterium, mely 1830 végétől fogva a' whig-ek vagy szabadelműek közül van, a' következő tagokból áll: Melbourne (olv. Melbörn) peer, a' kincstár első lordja, főminiszter; Baring (olv. Béring) alsóházi tag, kincstár cancelláriussa; b. Cottenham, lord cancellárius,

felsőház elnöke; lord Landsdowne (olv. Lendszdaun) peer, titkos tanács elnöke; gróf Clarendon peer, lord pecsétörző, most ideiglen Lancaster herczegség cancelláriussa is, lord Holland halála után; marquis Normanby peer, belső — Palmerston (olv. Pámersztn) alsóház tagja, külső, Russel (olv. Röszzsl) alsóházi tag, gyarmat miniszter; gróf Minto peer-admirálitás első lordja; Hobhouse (olv. Hobhauz) alsóházi tag, keletindiai cancellaria elnöke; Labouchere (olv. Labusér) alsóházi tag, kereskedési hivatal elnöke; Makaulay (olv. Makále) alsóházi tag, hadititoknok; lord Morpeth alsóházi tag, irlandi főtítoknok. — A' parlament ülései januarius 16-k. nyitattak-li, és augustus 11-k. zárattak-bé, mely hosszas idő alatt történt különböző határozatok közt, ket-tő érdemel említést: a' közelebbi időben sokat háborgó két Canada egy tartománya egyesítése 's igazgatásának czélszerűleg elrendezése; a' sérelmek és panaszok megszüntetéséért; valamint az irlandi városi törvényhatóságokat illető törvénynek is létre jövése, a' felsőház több esztendei makacs ellenszegülése után, de a' melyen most is tettek a' lordok bizonyos módosításokat.

Anglia, mint a' négyes szövetség tagja, tengeri erejét admirális Stopford alatt, az ausztriai flottával egyesítvén, Szyria partjaihoz küldötte, hol a' hadi munkálodások éppen oly dicsőségesen folytak, mint szerencsésen végződtek. — A' hatalmas szigetország ez évi külső politikájából azonban két vonást kitüntetve kell megemlítenünk: a' nápolyi és chinai országlószékekkel fennforgó versengéseket, a' mik mutatják, hogy a' szabadság, miveltség, világosodás honja, Anglia, szeret ugyan szabad lenni, de idegen népek jussait, hol saját érdekével öszszeütköznek,

keveset veszi számba, 's hol pénz és nyereség forog fenn, a' liberalismusnak békét hágy. — Sziciliában az ott nagy mértékben termő kénkö használatát a' kormány egy kereskedő társaságnak adta, monopolium jussával. Anglia ezt nem szívelheté; mert vesztésével, kárával, volt egybekötve, 's azon szín alatt, mintha azon kereskedő társaság fennállása, a' két státus közötti kötésekkel ellenkeznék, az említett kereskedő társaság megszüntetését kérte. A' nápolyi országgló szék elébb nem akart engedni az igasságtalan követelésnek, de az angol kabinet fegyverhez nyúlt, flottája egy részét Nápoly partjaihoz küldötte, 's több hajók elvételével az ellenségeskedést tettelesen elkezdette. A' francia király közbenjárását ajánlotta, a' mit mind két versengő fél elfogadott. Majd a' nápolyi király, július 22-ki rendeletében a' kénkö társaságnak kárpótlást ígervén, azt egészen eltörölte, minnek következtül egy elegyes biztosság neveztetett ki az Angolok követelése megvizsgálására, 's így az egész ügy csendesen eligazítására.

Nevezetesebb és sokkal nagyobb figyelmet gerjesztő ennél Angliának a' chinai birodalommal fennforgó versengése, mely a' tavalyi esztendőben nyilvánosságos háborúra tört ki, 's keleti Ázsia sorsára nézve, könnyen nagy következtéseket szülhet. A' chinai birodalomban, a' közelebbi esztendőkben az ópium vagy mákony pipázás erősen elterjedet, közönségessé lett, az igazgató szék pedig azt a' legkeményebb büntetések alatt tilalmazza, a' mákony bévitelével együtt — a' mivel pedig az Angolok igen jövedelmes kereskedést üznek. Ebből következett a' két nemzet között a' versengés, mind élesebb sürölődés, majd a' chinai kormány az Angolokkal minden kereskedést megtiltott, 's

az Angolok több méltatlanságot is szenvedtek, kik végre fegyverrel kívánnak magoknak elégtételt venni, 's a' China ellen indított angol hajós sereg tavalyi júniusban megérkezett azon birodalom partjaihoz, Canton kikötőjét bézárta, és július elején, Csuzán sziget elfoglalásával, e' hadat valósággal el is kezdette. *)

Irland nagy igazgatója O' Connel ez évben is munkás volt, 's a' repeal (olv. répil) egyesületet, melynek törekvése tisztán az Angliával-i egybeköttetést, az uniót felbontani, augusztus elejére Dublinba öszvehívta, mely gyűlésben mind e' cél eszközlésére vezető, mind különösen az irlandi városi törvényhatósági és a' felsőház által megnyirbált bill ellen, kemény határozások tétettek. Valyon a' közelebbi időkben Angliában történt, 's mind fenyegetőbb alakot vevő népmozgások nem annak bizonyosságai é, hogy annak polgári alkotmányában a' demokratizai elem igen nagy erőre kapott, és a' politikai sulyegyet megzavarta? a' jövendő mutatja meg. A' parlament ülései kinyitása 1841-b. januárius 26-ra határozatott.

A' Pyrenacusi félsziget.

E' félszigetet alkotó két státusok u. m. Spanyolország és Portugalia, a' tavalyi esztendő folytában mind szenvedtek azon revoluzios háborgások következtül, melyek már több esztendőkn keresztül, hol egy hol más formában azokat megrázták, 's azért bár mind a' kettő constitutzióval bír is, szabad országnak neveztetik: de boldognak egyiket sem lehet mondani; egyiknek sincs állandó és tekintetét fenntartani tudó igazgatása, rend és csendesség mindenikből számüzve; innen politi-

*) Az angol-chinai viszonyok' leírása a' melléklapban közöltetik.

kai zivatarok, villongások nézőhelyei, 's egymással tusakodó pártok és szakadások játéka.

Különösen Spanyolországra nézve a' tavalyi esztendő igen nevezetes volt. VII-k Ferdinánd, ki élteben ez országra sok inséget árasztta, halálával azt még nagyobb veszélybe dönté. Még kisidejű leányának II. Izabellának hagyván thronussát végrendeletében, a' kormányt feleségére Mária Krisztinára bizta, igazgató királyné cím alatt. Ebből egy gyászos, és lehet mondani, emberiséget mocskoló, sok vérontással bélyeges testvéri had támadott, mely e' szerencsétlen státust hét esztendeig sujtolta. Don Carlos VII-k Ferdinánd testvéröccse just formált a' koronához, 's kivált északon a' Bászki tartományokban nagy pártot és részvételt talált. Minekutánna vezére Maroto átlátván a' további vérontás sükeretlen voltát, 1839 augustussában, az északi tartományok saját törvényeit, kiváltságait, az úgy nevezett fuerokat biztosító bergarai kötés után, mire a' királyné fővezérével Esparteroval lépett, serege felével a' királyné részére által ment. — Don Carlos pedig Franciaországba szaladva, ott volt kéntelen menedéket keresni, hol most is Bourges városban csinos fogságban tartatik. A' hat esztendeig pusztitva dühösködő háboru északi-Spanyolországban lecsendesedett.

De ama vérengző Cabrera tartá még magát Aragoniában, és Morella, Cantavieja 's más kissebb várak birtokával erős állása volt. A' mint azonban Espartero 1840 tavaszszán közelede, mind ezen várak vagy feladták magokat, vagy ostrommal megvétettek, 's a' Cárlisták kiszorulva Spanyolországból a' francia földre bujdostak-ki. Maga Cabrera is julius elején 5000-ből álló seregével oda vonta magát. Így a' polgári had lángja egészen lecsendes-

dett a' sok romlástól csapástól sujtolta Spanyolországban.

(Folytatása következik.)

Újabb tudósítások.

Az új minisztérium Franciaországban a' kamarákban békességes hangon nyilatkozott, azonban a' hadi készüléteket téteti. Miniszter elnök Soult Párizs megerősítésére — mi 140 millio frankban kerülend — előlegesen 35 milliót kért a' követek kamarájától; a' financia minisztere pedig a' több erősségekre, és a' seregre 200 millio frankot tevő rendkívüli hitelre kért felhatalmazást. Azonkívül Soult, Guizot a' kamarákban azt jelenték-ki, hogy 500,000-ből álló hadi erő szükséges lenne. Ez a' mit fegyveres békességnek neveznek. — Az új minisztérium okosabb a' megelőzőjénél. Thiers hangosan beszélt, ál hadi mozdulatokat tétetett, a' sajtóval kifecsegtette terveit, szóval a' világot figyelmeztette arra, a' mit akar csinálni; Guizot szemesebb, hallgat, 's a' miről a' másik beszélt — végrehajtja. —

Az Északámériki szabad köztársaság új elnöke generalis Harrison lett. Tavalyi dec. 8-kára volt határozva a' congressus ülésének kinyitása, mostani elnök Van Buren által, ki folyó eszt. martziussa 4-k teszi le négy évig folytatott fő hivatalát.

Angliába Chinából Macao várossán által tavalyi august. 3-káig terjedő tudósítások érkeztek. Csuzán szigete elfoglalása után Elliot kapitány nagy hadi erővel Ningpo ellen fordult, az oda való tiszthatiságokat a' császári kormány előtti közbenjárásra rá birni; de a' mi nem sikerült. Ennek következtésül minden kikötők Ningpo-tól a' Nanking vize torkáig szoros ostromzár alá tétettek. —

Algirban, fő kormányzó Valée tudósítása szerént, teljes csendesség van.